

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาพฤติกรรมทางเพศของสตรีที่ใส่ห่วงอนามัย โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptives Study) ทำการศึกษาเฉพาะช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง (cross-sectional studies) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมทางเพศของสตรีในระยะก่อนและหลังการใส่ห่วงอนามัยคุมกำเนิด

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ สตรีที่มารับบริการใส่ห่วงอนามัยคุมกำเนิด ณ หน่วยวางแผนครอบครัว โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ระหว่างเดือนมกราคม 2548- ตุลาคม 2549 จำนวนทั้งสิ้น 57 ราย โดยได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์ที่กำหนด และทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้การสัมภาษณ์ ซึ่งแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ของสตรีก่อนใส่ห่วงอนามัยคุมกำเนิด

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของสตรีในระยะก่อนและหลังการใส่ห่วงอนามัยคุมกำเนิด

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพฤติกรรมทางเพศของสตรีในระยะก่อนและหลังการใส่ห่วงอนามัยคุมกำเนิด ได้สรุปผลตามพฤติกรรมทางเพศ ความพึงพอใจทางเพศ และความเจ็บปวดจากการมีเพศสัมพันธ์ดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า สตรีกลุ่มตัวอย่างภายหลังการใส่ห่วงอนามัยคุมกำเนิด มีความต้องการทางเพศเพิ่มมากขึ้น กว่าก่อนการใส่ห่วงอนามัยคุมกำเนิดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .001$

2. จากผลการวิจัยพบว่า สตรีกลุ่มตัวอย่างภายหลังการใส่ห่วงอนามัยคุมกำเนิด มีความตื่นตัวทางเพศเพิ่มมากขึ้น กว่าก่อนการใส่ห่วงอนามัยคุมกำเนิดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .001$

3. จากผลการวิจัยพบว่า สตรีกลุ่มตัวอย่างภายหลังการใส่ห่วงอนามัยคุมกำเนิด มีการตอบสนองทางเพศในระยะก่อนจุดสุดยอดเพิ่มมากขึ้น กว่าก่อนการใส่ห่วงอนามัยคุมกำเนิด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .001$

4. จากผลการวิจัยพบว่า สตรีกลุ่มตัวอย่างภายหลังการใส่ห่วงอนามัยคุมกำเนิด มีการตอบสนองทางเพศระยะจุดสุดยอดเพิ่มมากขึ้น กว่าก่อนการใส่ห่วงอนามัยคุมกำเนิดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .001$

5. จากผลการวิจัยพบว่า สตรีกลุ่มตัวอย่างภายหลังการใส่ห่วงอนามัยคุมกำเนิด มีความพึงพอใจทางเพศเพิ่มมากขึ้น กว่าก่อนการใส่ห่วงอนามัยคุมกำเนิดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .001$

6. จากผลการวิจัยพบว่า สตรีกลุ่มตัวอย่างภายหลังการใส่ห่วงอนามัยคุมกำเนิด มีความรู้สึกเจ็บจากการมีเพศสัมพันธ์ลดลง กว่าก่อนการใส่ห่วงอนามัยคุมกำเนิดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .001$

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการสรุปข้อมูล สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ด้านความต้องการทางเพศ

จากการศึกษาวิจัยพบว่า ความต้องการทางเพศของสตรีกลุ่มตัวอย่างภายหลังการใส่ห่วงอนามัยคุมกำเนิดเพิ่มมากขึ้น กว่าก่อนการใส่ห่วงอนามัยคุมกำเนิดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิตินั้น อาจเนื่องมาจาก การที่สตรีได้รับการคุมกำเนิดที่เหมาะสม เพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ในระยะที่ยังไม่พร้อมที่จะมีบุตร ทำให้สตรีมีความมั่นใจ ศรีนวล โอสเสถียร, (2541) ส่งผลให้มีความต้องการทางเพศเพิ่มขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของภารดี ชาญสมร, (2530) ที่พบว่า สตรีหลังคลอดที่ได้รับการคุมกำเนิดมีเพศสัมพันธ์มากกว่าสตรีหลังคลอดที่ยังไม่ได้รับการคุมกำเนิด

แต่เมื่อเปรียบเทียบผลการศึกษารุ่นนี้ กับการศึกษาของ Wenderlein และคณะ, (1982) ที่ศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง การใส่ห่วงอนามัยกับการใช้ยาเม็ดคุมกำเนิด 712 คน พบว่า ผู้ที่ใช้ยาเม็ดคุมกำเนิด ร้อยละ 24 ผู้ใส่ห่วงอนามัยร้อยละ 11 มีความกำหนดทางเพศลดลง ซึ่งมีความขัดแย้งกันกับผลวิจัยที่ได้ศึกษาในครั้งนี้ เหตุที่มีเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจาก ช่วงเวลาที่ Wenderlein และคณะ ทำการศึกษานั้น วิทยาการของเครื่องมือได้เปลี่ยนไปจากเดิมแล้ว ดังนั้นจึงเป็นเหตุผลที่อาจมีความขัดแย้งกันได้ ซึ่งหากพิจารณาจากการศึกษาของ Bjorn, (1999) ซึ่งสำรวจประชากรว่าส่งผลในทางกายภาพและจิตใจในการเลือกวิธีการคุมกำเนิด ยาเม็ดคุมกำเนิด ห่วงอนามัย ถุงยางอนามัย ทำหมันและวิธีธรรมชาติ ในผู้หญิง 1466 คน พบว่าผู้หญิงจำนวน 342 คน

ที่ใส่ห้วงอนามัย ร้อยละ 36 มีความพึงพอใจในการมีเพศสัมพันธ์ที่ดีขึ้น โดยมีการร่วมเพศกับคู่นอนบ่อยขึ้น ความรู้สึกดีขึ้นขณะร่วมเพศ ความต้องการทางเพศเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ .001 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ Bulut, (2001) ในประเทศ โคลัมเบีย ฟิลิปินส์ และตุรกี จำนวน 2258 คน พบว่าผู้ใส่ห้วงอนามัย ร้อยละ 48 มีความถี่ในการมีเพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้นและไม่พบความบกพร่องทางเพศตามนัยสำคัญที่ .001 และ ร้อยละ 60 ของผู้หญิงที่สวมใส่ห้วงอนามัยมีความกังวลในการตั้งครรภ์ลดลง คู่นอนหรือสามีของผู้ใส่ห้วงอนามัย ร้อยละ 58 มีความพึงพอใจในวิธีการคุมกำเนิดวิธีนี้

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้สตรีกลุ่มตัวอย่างภายหลังจากใส่ห้วงอนามัยคุมกำเนิดมีความต้องการทางเพศดีขึ้นกว่าก่อนการใส่ห้วงอนามัยคุมกำเนิด

2. ด้านความตื่นตัวทางเพศ

จากการศึกษาวิจัยพบว่า ความตื่นตัวทางเพศของสตรีกลุ่มตัวอย่างภายหลังจากใส่ห้วงอนามัยคุมกำเนิดเพิ่มมากขึ้น กว่าก่อนการใส่ห้วงอนามัยคุมกำเนิดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิตินั้น อาจเนื่องมาจากเหตุผลที่กล่าวอ้างในข้อ 1 แล้วยัง ซึ่งเป็นผลต่อเนื่องจากความต้องการทางเพศที่เพิ่มขึ้น ข้อมส่งผลให้เกิดความตื่นตัวทางเพศเพิ่มขึ้นด้วย ดังความเกี่ยวเนื่องของการตอบสนองทางเพศตามวงจรการเร้าอารมณ์ทางเพศของ (Masters & Johnson, Kaplan, DSM IV)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้สตรีกลุ่มตัวอย่างภายหลังจากใส่ห้วงอนามัยคุมกำเนิดมีความตื่นตัวทางเพศดีขึ้นกว่าก่อนการใส่ห้วงอนามัยคุมกำเนิด

3. ด้านการตอบสนองทางเพศในระยะก่อนจุดสุดยอด

จากการศึกษาวิจัยพบว่า การตอบสนองทางเพศในระยะก่อนจุดสุดยอดของสตรีกลุ่มตัวอย่างภายหลังจากใส่ห้วงอนามัยคุมกำเนิดดีขึ้น กว่าก่อนการใส่ห้วงอนามัยคุมกำเนิดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิตินั้น อาจเนื่องมาจากเหตุผลที่กล่าวอ้างในข้อ 1 และข้อ 2 แล้วยัง ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎี การตอบสนองทางเพศตามวงจรการเร้าอารมณ์ทางเพศของ (Masters & Johnson, Kaplan, DSM IV)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้สตรีกลุ่มตัวอย่างภายหลังจากใส่ห้วงอนามัยคุมกำเนิดมีการตอบสนองทางเพศในระยะก่อนจุดสุดยอดดีขึ้นกว่าก่อนการใส่ห้วงอนามัยคุมกำเนิด

4. ด้านการตอบสนองทางเพศระยะจุดสุดยอด

จากการศึกษาวิจัยพบว่า การตอบสนองทางเพศในระยะจุดสุดยอดของสตรีกลุ่มตัวอย่างภายหลังจากใส่ห้วงอนามัยคุมกำเนิดดีขึ้น กว่าก่อนการใส่ห้วงอนามัยคุมกำเนิดอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิตินั้น อาจเนื่องมาจากสตรีมีความมั่นใจมากขึ้น รวมถึงมีความต้องการและการตื่นตัวทางเพศที่ดีขึ้น จึงส่งผลให้สตรีมีความสุขสุดยอดเพิ่มมากขึ้นด้วย นอกจากนี้ ผลการศึกษา ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ของRoehat และคณะ, (1978) ที่ทำการศึกษาจิตวิสัยส่วนบุคคลต่อการใช้ห่วงอนามัย Copper 7 ในสตรีจำนวน 244 คน ร้อยละ 76.2 อายุระหว่าง 20-30 ปี ร้อยละ 87.3 แต่งงานแล้ว ร้อยละ 12.3 ยังไม่มีบุตร ซึ่งพบว่า เกือบทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่างงานวิจัยในการใส่ห่วงอนามัย ไม่มีผลกระทบต่อความต้องการทางเพศลดลง

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้สตรีกลุ่มตัวอย่างภายหลังการใส่ห่วงอนามัยคุมกำเนิดมีการตอบสนองทางเพศในระยะจุดสุดยอดดีขึ้นกว่าก่อนการใส่ห่วงอนามัยคุมกำเนิด

5. ด้านความพึงพอใจทางเพศ

จากการศึกษาวิจัยพบว่า ความพึงพอใจทางเพศของสตรีกลุ่มตัวอย่างภายหลังการใส่ห่วงอนามัยคุมกำเนิดดีขึ้น กว่าก่อนการใส่ห่วงอนามัยคุมกำเนิดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั้น อาจเนื่องมาจากการที่สตรีมีความมั่นใจในประสิทธิภาพของวิธีการคุมกำเนิดด้วยห่วงอนามัยจึงส่งผลให้สตรีมีความมั่นใจที่จะมีกิจกรรมทางเพศ และมีการตอบสนองทางเพศที่ดีทั้งทางด้านความต้องการ ความตื่นตัว ระยะก่อนจุดสุดยอด ระยะจุดสุดยอด จึงเป็นต้นเหตุให้สตรีมีความพึงพอใจทางเพศเพิ่มมากขึ้นด้วย ซึ่งผลการศึกษา ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ Calzolari และคณะ, 1980 ที่ทำการศึกษาเปรียบเทียบการใช้ห่วงอนามัยกับยาคุมกำเนิด ในสตรี 100 คน พบว่า สตรีที่ใส่ห่วงอนามัยคุมกำเนิด ร้อยละ 30 มีความพึงพอใจและความรู้สึทางเพศเพิ่มขึ้น รวมถึงมีจำนวนคู่นอนเพิ่มขึ้น และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ Bjorn และคณะ, 1999 พบว่าผู้หญิงจำนวน 342 คน ที่ใส่ห่วงอนามัย ร้อยละ 36 มีความพึงพอใจในการมีเพศสัมพันธ์ที่ดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญที่ .001 นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ Bulut และคณะ, 2001 ศึกษาการยอมรับบริการและความต้องการต่อผลในการใช้แผ่นยางคุมกำเนิดในประเทศ โคลัมเบีย ฟิลิปินส์ และตุรกี จำนวน 2258 คน พบว่าผู้ใส่ห่วงอนามัย ร้อยละ 48 มีความดีในการมีเพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้นและไม่พบความบกพร่องทางเพศตามนัยสำคัญที่ .001 และ ร้อยละ 60 ของสตรีที่ใส่ห่วงมีความกังวลในการตั้งครรภ์ลดลง คู่นอนหรือสามีของผู้ใส่ห่วงอนามัย ร้อยละ 58 มีความพึงพอใจในวิธีการคุมกำเนิดวิธีนี้กว่าการสวมใส่แผ่นยางคุมกำเนิด

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้สตรีกลุ่มตัวอย่างภายหลังการใส่ห่วงอนามัยคุมกำเนิดมีความพึงพอใจทางเพศดีขึ้นกว่าก่อนการใส่ห่วงอนามัยคุมกำเนิด

6. ด้านความรู้สึกเจ็บจากการมีเพศสัมพันธ์

จากการศึกษาวิจัยพบว่า ความรู้สึกเจ็บจากการมีเพศสัมพันธ์ของสตรีกลุ่มตัวอย่าง ภายหลังจากใส่ห่วงอนามัยคุมกำเนิดลดลง กว่าก่อนการใส่ห่วงอนามัยคุมกำเนิดอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ นั้น อาจเนื่องมาจากการที่สตรีมีการตอบสนองทางเพศที่ดีในระยะเวลาเริ่มต้นตัว ระยะก่อน จุดสุด ซึ่งในระยะนี้อวัยวะของร่างกายมีการตอบสนองต่อความรู้สึกอยาก หรือความต้องการทาง เพศ และมีน้ำหล่อลื่นหลังออกมาจากผิวช่องคลอด ซึ่งจะช่วยลดการเสียดสี และลดความรู้สึกเจ็บ จากการมีเพศสัมพันธ์ ทำให้สตรีได้รับความสุขจากการมีเพศสัมพันธ์ และส่งผลให้สตรีมีความพึงพอใจทางเพศเพิ่มมากขึ้นด้วย ทั้งนี้ความรู้สึกเจ็บจากการมีเพศสัมพันธ์ลดลงของการศึกษานี้ ยัง สอดคล้องกับการศึกษาของ Juhua Chen และคณะ, (1999) ซึ่งทำการศึกษาเปรียบเทียบวิธี คุมกำเนิดแบบต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการมีเพศสัมพันธ์ใน สตรี ประเทศจีนจำนวน 324 คน อายุระหว่าง 45-55 ปี ซึ่งใช้ยาเม็ดคุมกำเนิด 11 คน ห่วงอนามัย 41 คน ถุงยางอนามัย 80 คน วิถีธรรมชาติ 41 คน ทำหมัน 57 คน พบว่า ร้อยละ 91.2 ของผู้ใส่ห่วงคุมกำเนิดมีความพึงพอใจโดยมีความสัมพันธ์ เชิงบวก เมื่อเปรียบเทียบกับการใช้ถุงยางอนามัยซึ่งมีปัญหาเรื่องช่องคลอดแห้ง อาการเจ็บขณะมี เพศสัมพันธ์

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้สตรีกลุ่มตัวอย่างภายหลังจากใส่ห่วงอนามัย คุมกำเนิดมีความรู้สึกเจ็บปวดจากการมีเพศสัมพันธ์ลดลงกว่าก่อนการใส่ห่วงอนามัยคุมกำเนิด

ข้อสังเกตจากการศึกษาวิจัย

การศึกษานี้ ผู้วิจัยทำการจัดบันทึกข้อสังเกตต่าง ๆ ของสตรีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 57 คน ในระหว่างการศึกษานี้ ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้ทักษะต่าง ๆ ในการขอให้ผู้ตอบแบบ สัมภาษณ์ช่วยในการตอบข้อมูล ด้วยสีหน้าที่ยิ้มแย้มและคอยบริการให้ความช่วยเหลือในขั้นตอนที่ สตรีกลุ่มตัวอย่างเข้ามาขอรับบริการใส่ห่วงอนามัยคุมกำเนิด จึงทำให้ผู้วิจัยมีโอกาสได้พูดคุย ซักถาม และให้คำแนะนำกับสตรีกลุ่มตัวอย่าง ทำให้สตรีที่เข้าร่วมในการศึกษานี้ ตอบแบบ สัมภาษณ์ด้วยความเต็มใจ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สังเกตจากสีหน้าที่ยิ้ม และความร่วมมือในการตอบ แบบสอบถาม การซักถามในกรณีที่ไม่เข้าใจในข้อคำถาม จึงทำให้มั่นใจได้ว่าคำตอบที่ได้จาก แบบสัมภาษณ์มีความสมบูรณ์และครบถ้วน รวมถึงเชื่อถือได้

ปัญหาและอุปสรรค

จากกระบวนการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยพบปัญหาในด้านเครื่องมือ ซึ่งภาษาที่ใช้ในการ ถามในแบบสัมภาษณ์มีความซับซ้อน ทำให้ผู้ตอบนิ่งและงง ซึ่งผู้วิจัยสังเกตจากผู้ตอบแบบ สัมภาษณ์หลายคนที่บางคนถามเพราะไม่เข้าใจ บางคนนิ่งเฉย ในช่วงแรกเป็นปัญหาในการเก็บ

รวบรวมอย่างมาก ซึ่งต่อมาผู้วิจัยได้แก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยการนั่งคอยอธิบายคำถามและคำตอบให้กับผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล โดยผู้วิจัยและผู้ตอบแบบสัมภาษณ์มีคำถามคนละ 1 ชุด ซึ่งผู้ตอบแบบสัมภาษณ์จะเป็นผู้กรอกคำตอบเอง เมื่อตอบเสร็จแล้วก็ส่งคืนให้ผู้วิจัย นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบอุปสรรคจากการศึกษาครั้งนี้ จากการที่ผู้วิจัยได้เฝ้าเก็บข้อมูลนั้น พบว่าสตรีที่เข้ามาใช้บริการใส่ห่วงอนามัยคุมกำเนิดจำนวนน้อยรายที่จะกลับมาตามที่หมอนัดหลังจากใส่ห่วงแล้ว 1 เดือน ทำให้ข้อมูลที่เก็บก่อนการใส่ห่วงมากแต่ต้องถูกตัดออกไป เพราะกลุ่มตัวอย่างไม่เข้ามาตรวจและทำแบบสอบถามภายหลังการใส่ห่วงตามที่กำหนดไว้ จึงทำให้ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาอันยาวนานเป็นปีกว่าจะได้กลุ่มตัวอย่างครบตามจำนวนการคำนวณหาขนาดตัวอย่างจำนวน 57 ราย จึงนับว่าเป็นอุปสรรคหนึ่งในการศึกษาวิจัยนี้

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมทางเพศของสตรีที่ใส่ห่วงอนามัยกับการคุมกำเนิดแบบอื่นด้วย เช่น การฝังยาคุมกำเนิด การกินยาคุมกำเนิด การฉีดยาคุมกำเนิด การใส่ถุงยางอนามัยคุมกำเนิด เป็นต้น เพื่อทราบถึงความสัมพันธ์ของการคุมกำเนิดแบบต่าง ๆ ต่อพฤติกรรมทางเพศ และทำให้ทราบปัญหาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาเครื่องมือในการคุมกำเนิดด้วย รวมถึงการเลือกใช้วิธีคุมกำเนิดได้เหมาะสม และมีผลกระทบต่อพฤติกรรมทางเพศน้อยที่สุด

2. การศึกษาพฤติกรรมทางเพศของสตรีที่ใส่ห่วงอนามัยคุมกำเนิดควรมีการศึกษาเปรียบเทียบในช่วงอายุที่แตกต่างกันด้วย เนื่องจากปัจจัยทางด้านอายุเป็นส่วนเกี่ยวข้องที่สำคัญต่อพฤติกรรมทางเพศด้วย ซึ่งหากมีการเปรียบเทียบความแตกต่างของสตรีที่ใส่ห่วงอนามัยคุมกำเนิดในช่วงอายุต่าง ๆ ทำให้เห็นความสัมพันธ์ของพฤติกรรมทางเพศต่อการใส่ห่วงอนามัยชัดเจนมากขึ้น